

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Waarin wij een Lijkmaal bijwonen

Zooals thans nog in vele streken, heerschte in de 14^e eeuw de gewoonte, na afloop eener begrafenis een lijkmaal te houden. Soms geschiedde dit in 't sterfhuis, doch dikwijs ook in eene taveerne. En rond den goed voorzienen disch verkeerde meestal de droefheid in vroolijkheid, ja, niet zelden in bandelooze vreugde. Menig stadsbestuur vaardigde wetten uit, om die lijkmaaltijden te beperken.

Onze lezers mogen niet vergeten, dat in de middeleeuwen de zeden veel ruwer waren dan thans. Er werd bovenmatig gedronken bij elke gelegenheid. Er sterven meer menschen van te veel te eten en te drinken, dan van den honger, schreef een man uit dien tijd. Dronkenschap gaf aanleiding tot vechten; de messen werden getrokken, de knuppels gezwaaid en de ruzie eindigde gewoonlijk maar, als zwaar gekwetsten of dooden op den grond lagen. Familieleden trokken voor elkander partij en aldus ontstonden veeten, die dikwijs verscheidene jaren duurden.

*
* * *

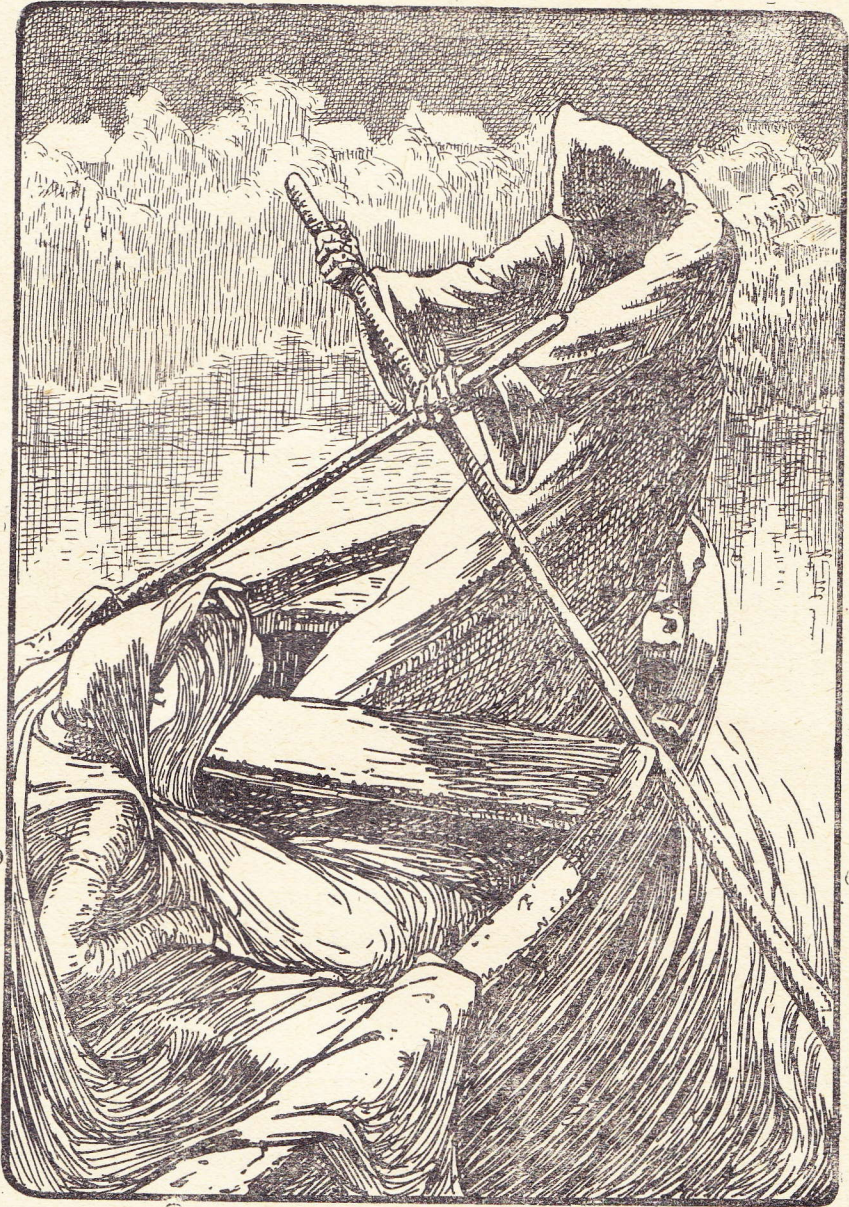
De vrienden en vereerders van Jacob van Maerlant zaten rond de lange tafels, die in de woning des overledenen gedekt stonden.

Neen, hier ging het thans niet ruw toe, want ernstige zaken hielden den geest van alle aanwezigen bezig. Toch werd er goed gegeten en daarna veel gedronken. De wijnkruik deed voortdurend de ronde.

Men dronk in 't begin der 14^e eeuw ten ontzent meer wijn dan bier. De wijnstok groeide vooral in Brabant en Zuid-België. Maar ons klimaat, dat toen nog vochtiger was dan heden, liet de druivetrossen niet genoegzaam

rijpen en 't nat kon dan ook ver van edel genoemd worden. De wijn was gewoonlijk zuur en bij plechtige gelegenheid schonk men vreemden.

Het hoofd der tafelenooten werd warm, en de gesprekken namen aan



DE MAAGD ZAG VERWONDERD DEN KLOOSTERLING AAN

levendigheid toe. Willem van Saeftinghe zat nevens zijn vriend Breydel, die zijn avontuur in 't kasteel van Syssele lang en breed verteld had.

— 't Zal al gauw gedaan zijn met de verwaandheid der Leliaarts, verklaarde de monnik van Ter Doest. Hun rijk is uit.

— Zoudt gij ook mee strijden? vroeg Borluut aan broeder Willem.

— Ziet ge mij voor een lafaard aan ?

— Neen, neen, ik ken u wel beter, maar...

— Ge draagt een geestelijk kleed, wilt ge zeggen, viel Saeftinghe in. Doch onder eene kap kan ook een dapper gemoed schuilen. Luister, ik heb wat te zeggen, Ge weet, dat ik tot de Cistercienser-orde behoer. Welnu, een onzer voorouders, een der eerste Cisterciensers, ging op zekeren avond naar zijn klooster. Geheel duister was 't nog niet en bij den schemer ontwaarde de monnik in een bosch, waardoor zijn weg voerde, niemand anders dan een hellewicht, een dienaar van Satan. De booze wilde den broeder aanvallen. Maar de Cisterciener was niet bang. Hij sloeg een kruis, prevelde een gebed, stapte moedig naar den vijand toe en schonk dezen zoo'n geweldigen slag op den kop, dat de schedel barstte en de hersens aan de hand van den monnik kleefden. En een jaar nadien gaf de hand nog een ondraaglijken stank van zich af. ¹⁾ Vrienden, ik ben ook een Cistercienser en de vijand is de booze geest, die rondwaart en waarvoor vader Maerlant ons zoo ernstig waarschuwde; de geest van verdrukking en tyrannie; de geest welke van Vlaanderen een wingewest, een slavenland wil maken. En we moeten dien vijand ook den kop inslaan! Als 't oorlog wordt — en 't schijnt dat deze onvermijdelijk is — dan zult ge broeder Willem op 't slagveld zien verschijnen. En nu vaartwel; ik moet weg. De kloosterregel gebiedt het mij.

Hij drukte stevig de hand zijner vrienden, trok de zwarte kap over 't hoofd en verliet de woning. Hij wierp nog een innigen blik naar de kerk, waar de grijze dichter den langen slaap sliep en stapte dan gezwind naar de haven. Eenige oogenblikken bezag Willem de drukte van laden en lossen. Hij ook kon de handen roeren en daarom staarde hij zoo gaarne naar ijverige werklieden.

— De bloem van Vlaanderen... ja, dat zijn ze de rappe arbeiders... de zwogers! En hen willen de Leliaarts verdrukken, met hun bloed en zweet zich vetmesten mompelde hij. Nooit... neen nooit.

Willem van Saeftinghe volgde het Zwyn tot bij het stedeke Meunikenreede ²⁾ en riep daar een veerman. De dochter des huizes kwam uit de woon en noodigde den leekbroeder in de boot te stappen.

— Wilt gij roeien? vroeg de monnik. Neen! Een man laat geen vrouw arbeid voor zich verrichten. Geef de riemen hier!

1) Hofdijk. A. W. III. bl. 122.

2) Tusschen Dam en Sluis lag eertijds het stadje Meunikenreede. De inwoners leefden van de visscherij en den handel in scheepsbenoodigdheden. Toen Brugge de machtige koopstede was, heerschte er ook in Meunikenreede welvaart. Maar na de verzanding van het Zwyn verkeerde de voorspoed in armoede. De gemeente verviel steeds meer en meer. Ze behield haar rang van stad tot de Fransche Revolutie. Nu is er geen spoor dezer plaats meer over, zelfs niet meer in den naam van een gehucht.

De maagd zag verwonderd den kloosterling aan. Na eenige forsche slagen schoot het vaarttuig pijlsnel vooruit en in korteren tijd, dan de beste veerman voor den overtocht noodig zou hebben, bereikte de schuit de andere zijde.

— Kent gij dien monnik? vroeg het meisje aan een marskramer, die op den linkeroever juiste de boot wachtte, om overgezet te worden.

— 't Is Willem, een leebroeder van Ter Doest, klonk het antwoord. Hij is zoo sterk als een reus; ik zou liever met hem eten dan vechten.

Intusschen volgde Saeftinghe een wegelke, dat op last van den abt van Ter Doest aangelegd was geworden, teneinde het vervoer van visch naar zijn klooster te vergemakkelijken. De monnik kwam tijdig genoeg in zijn gesticht om zijn avondwerk te doen.

A. HANS



GROENINGHE



PENTEEKENINGEN VAN EMIEL WALRAVENS



TWEEDE DRUK

*« Gij zult uw vaderland beminnen,
en zijn taal en zijn roem, »*

(H. CONSCIENCE.)

L. OPDEBEEK, -- UITGEVER -- ANTWERPEN



DE MAAGD ZAG VERWONDERD DEN KLOOSTERLING AAN. (Blz. 87)

Een stadsbode volgde hen, met eene groote, dikke waskaars in de gevouwen handen. Zijne tegenwoordigheid duidde aan, dat een voornaam ambtenaar der stede naar zijne laatste rustplaats geleid werd.